

Ewa Twarowska, Jerzy Gąsowski

Winnica, gm. Połaniec, woj.
tarnobrzeskie. Stanowisko 1 -
grodzisko "Okop". Stanowisko 2 -
osada przygrodowa

Informator Archeologiczny : badania 16, 340-341

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badaniami objęto południowo-wschodnią część stanowiska. Przebadano powierzchnię 110 m². Odsłonięto 12 obiektów, w tym: 7 z okresu wczesnośredniowiecznego i 3 związane z kulturą łużycką.

Obiekty wczesnośredniowieczne to półziemianka o rozmiarach 3 x 4 m z zadaszeniem wspierającym się na słupach umieszczonych po zewnętrznej stronie obiektu; otwarte palenisko ułożone z polnych kamieni; jamy okrągłe w planie i nieckowate w przekroju pionowym. Wszystkie obiekty wkopane były w warstwę twardej, spoiistej gliny calcowej. Wypełnisko ich stanowiła intensywnie czarna, przemieszana ziemia z dużą zawartością węgla drzewnych, grudek polepy oraz drobnych kamieni często przepalonych.

Materiał ceramiczny występował masowo z X-XI wieku, sporadycznie natomiast ze starszych faz okresu wczesnośredniowiecznego - w wydzielonych obiektach. W półziemiance znaleziono doskonale zachowane nożyce żelazne, fragmenty szpili żelaznej i żelaznego noża oraz dwa przęśliki gliniane.

Osadę tę należy wiązać z grodem w Grodzisku, gm. Czerwin, oddalonym o 3 km, a datowanym na X-XI wiek.

Materiały do opracowania znajdować się będą w magazynie IA UW, później u WKZ w Ostrołęce.

Badania będą kontynuowane.

WINNICA, gm. Połaniec
woj. tarnobrzeskie
Stanowisko 1 - grodzisko "Okop",
Stanowisko 2 - osada przyrodowa

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadziła mgr Ewa Twarowska /autorka sprawozdania/, konsultował prof. dr Jerzy Gąsowski. Finansowała Dyrekcja Elektrowni "Połaniec" w Budowie. Ósmy sezon badań. Grodzisko i osada przyrodowa 2 połowa XI - druga połowa XIII w.

Stanowisko 1

Celem badań, kończących eksplorację grodziska w Winnicy, było dostarczenie brakujących danych odnośnie przebiegu i konstrukcji wałów grodu w ich północnej i północno-wschodniej partii /najbardziej zniszczonej przez budowę wałów przeciwpowodziowych/; ostateczne sprecyzowanie kształtu i wymiarów grodziska, jak również wyeksplorowanie w jak największym zakresie wnętrza w jego części pomiędzy wałem przeciwpowodziowym a Czarną /część najbardziej narażona na zniszczenie/.

Dane uzyskane z 4 wykopów przecinających zachowane partie podstawy wałów /część południowo-zachodnia wykop 18, część północno-zachodnia wykop 17 i 19, majdan grodu

wykop 20/ i wchodzących na majdan grodu, o łącznej powierzchni 130 m², uściśliły i potwierdziły poprzednie ustalenia dotyczące ich budowy i faz użytkowania /patrz sprawozdanie z badań za rok 1979/. Ze szczegółów konstrukcyjnych warte są odnotowania rzędy pali zabitych co 40-50 cm, w części łączącej obie konstrukcje: skrzyniową i przekładkową, zaobserwowane we wszystkich wykopach. Poza tym stwierdzono, że skrzynie miały na ogół wymiary 3 x 4 m i były oddalone od siebie o około 1 m.

W wyniku pełnego zrekonstruowania przebiegu linii wałów grodu, udało się ustalić wymiary wnętrza grodu na 90 x 65 m. Miał on kształt owalu wydłużonego z północnego zachodu na południowy wschód o powierzchni około 584 m² z czego przebadano około 25%. Biorąc pod uwagę, iż około 34% powierzchni grodziska znajduje się pod nasypem wału przeciwpowodziowego, a jego północno-zachodnia część uległa prawie całkowitemu zniszczeniu, pozostało nie przebadane około 20% wnętrza grodu.

Na majdanie grodu /część północno-wschodnia/ odsłonięto i wyeksplorowano pozostałości półziemianki /2,5 x 5 m, głębokości 0,6 m/ z paleniskiem kamiennym i piwniczką, w której znaleziono 3 potłuczone naczynia i fragment żarnowu, trzech niewielkich jam o nieokreślonej funkcji i 2 palenisk kamiennych.

W wykopie 19 odsłonięto fragment naziemnego obiektu z XV/XVI wieku zawierającego duże ilości ceramiki, kości zwierzęcych i wyrobów żelaznych. Być może są to pozostałości znanej ze źródeł pisanych komory celnej przy ujściu Czarnej do Wisły, której dokładnej lokalizacji do tej pory nie udało się ustalić. Wnętrze grodu, nie narażone na powódzie, znakomicie nadawało się do tego celu.

Stanowisko 2

Kontynuując prace prowadzone w 1978 roku założono wykop o powierzchni 22 m² w celu uchwycenia dalszego przebiegu konstrukcji mostowych odkrytych w 1975 roku. Wynik badań był negatywny. Natrafiono jedynie na zmywy warstwy kulturowej z wyższych partii osady. Wynika z tego, że brama do grodu i most znajdują się bardziej na północny-wschód /pod wałem przeciwpowodziowym/ lub też bardziej na północny zachód, gdzie wjazd na wał przeciwpowodziowy rozszerza się znacznie. Ta kwestia pozostaje w dalszym ciągu nie wyjaśniona.

Materiały znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Badania zakończono.